

۲۰۱۹۳۳۹

بزگو شهای

بروانا

نویسنده:

خلیل حاتی

تصویرگر:

امین پور فیض

مقدمه

در دامنه کوههای بزرگ بزرگوش در شمال غربی ایران و آذربایجان منطقه ای باستانی بنام بروانا وجود دارد که از گذشته دور جزو مناطق پررونق از لحاظ منابع انسانی و طبیعی می باشد. رشته کوه بزرگوش از خلخال تا بستان آباد به طول صد کیلومتر جزو کوههای بلند آذربایجان می باشد. بزرگوش از لحاظ تاریخی در منابع مختلف آمده است و منجمه در شاهنامه در راه رندران به خوان پنجم از بزرگوشها یاد شده است.

وز آن روی بزرگوش بر مای به فرسنگ سیصد کشیده به جای ز بزرگوش تا شاه رندران رهی زشت و فرسنگهای گران از این پیتهای شاهنامه چنین بر می آید که بزرگوش و نرم پای نام دو سرزمین بوده است. این سرزمینها از آن جهت بدین نام خوانده شده اند که جایگاه بزرگوشها و نرم پایان بوده است. بزرگوشها جاندارانی افسانه ای هستند که گوشهایی همانند گوش بز دارند.

در جایی دیگر بزرگوش در کنار سگسار بکار رفته است: ز بزرگوش و سگسار و مازندران کس آریم با کرزه ای گران در جغرافیای فلات ایران به غیر از کوههایی که در جنوب آذربایجان بنام بزرگوش نامیده می شود هیچ جایی بدین نام خوانده نمی شود. اثبات تطبیق این منطقه با بزرگوش شاهنامه در این مقوله نمی گنجد و در یک کتاب مفصل دیگری در خصوص شهر باستانی بروانا و سرزمین اذگاردیه پرداخته شده است.

داستان حاتم و بزگوشها یا بزگوشهای بروانا رویدادی است که در دوران قاجار رخ داده و از برخورد حاتم یکی از دهقانان روستای سوما (صومعه) با موجودات افسانه ای که گوشهایی شبیه بز داشته اند بر ساخته شده است. با توجه به تعدد این گونه روایت ها در منطقه و برخورد دهقانان با موجودی بین انسان و بز ، نویسندگان را به این مضمون که شاید این وجهات همان بزگوش های افسانه ای باشد هدایت کرده است. در ذهن مردمان محلی بزگوشها نماد شادی و سرور هستند و اکثر روایت ها از رقص و پایکشی شبانه آنها و دعوت از آدمیان برای شادمانه زیستن از طرف بزگوشها مطرح می باشد.